

C 22 S I M P L I C I V M Pharmas
Plantago Minor.

Spizger wegerich.

corum T O M V S
Plantago Rubra

Kot Wegerich.

D E P L A N T A C

Rhapsodia Prima

¶ Nomenclaturæ Ma

G R A E C E

ἀρνόγλωσσα. πολύνυκτος. προβάτιον.

L A T I N

Arnoglossa. Ortygia. Cynoglo

Heptapleura. Gelapyros. Poly

gua agni. Septineruia. St

G E R M A N I

Wegerich. Schoffzunge

¶ Nomina Minoris

L A T I N

Lanciolata. Plantago m

G E R M A N I

Klein Wegerich. Spiz We

C est similis floribus uiolearum, sed est frigidior & humidior eis, confertq; sodæ calidæ, & inducit somnum, in primisq; oleum ipsius. Et quando ponitur super apostemata calida, confert.

EX PLATEARIO.

In Septembri collectū, per duos annos, in multa efficacia seruatur. Et melior flos est, qui in calidis regionibus reperitur, q̃ ille qui in frigidis.

Fit ex floribus eius syropus, cuius usus est in febribus acutis, & ad hepatis calefactionem.

Contra dolores capitis ex calore, imponūt Saraceni flores in aqua per noctem, & mane bibunt talem aquā, & flores, uel naribus applicant.

EX IOANNE VIGONIO.

Nenufar frigida est, & humidæ complexionis in secundo. Ideo flos eius bullitus in oleo, uiola, & oleo omphacino, parumq; uini granatorum usq; ad consummationem uini, irysiphā extinguit.

EX AVICENNA de uiribus cordis.

Nenufar appropinquat Camphoræ in iudicio, nisi quia est humidior ea. Et eius quidem humiditas, causat in substantia spiritus, qui existit in cerebro, pigritiā & torporem, nisi egeat humectatione, ut temperet. Spiritus aut in corde, non uidet pati ab eo hoc nocumentū, quod patitur cerebrū, immo præbet forte iuuamentū. Nam proprietas suæ aromaticitatis confortat spiritū qui est in corde. Nocumentū uero frigiditatis, & humiditatis ipsius, est secundū quid. Et temperat croco, & cinnamomo.

NOCVMETA.

Plinius auctor est, eos qui biberint, intra duodecim dies, coitu, genituræq; priuari, & ob id corpus alere, uocemq; dicitur. Quāq; ab Auicenna inter ea quoq; scribitur, quæ cor quoq; confortant.

AVTORES, ET DESCRIPTORES.

Theophrastus lib. 9. cap. 13. Dioscorides dict. Nymphaea.
Plinius lib. 25. cap. 7. Libro item. 26. cap. 7. 8. 10.
Georg. Valla. dict. Nymphaea. Apuleius cap. 68.
Auicenna lib. de uiribus cordis. Symon lanuen. dict. Nymphaea.
Serapion cap. 122. Ioan. Vigonius. Rases.
Hieronymus Herbarius.

NYMPHAEA ALTERA.

N YMPHAEA alteram, sunt qui Nymphaea uocant. Nascitur priori similis, radice tamē candidiore, & aspera. Florem luteum gestans, splendentē, rosæ similem. Item a radice uelut glirium caudas trahens.

VIRE, ET IUVAMENTA.

Bibit et semē & radix in nigro uino cocta, cōtra muliebres fluctiones.

AVTORES.

Plinius lib. 25. cap. 7.
Dioscorides lib. 3. cap. Nymphaea altera.
Et cæteri quos supra citauimus.

C EX PLATEARIO Cap. 32.

lari folia, id est, Aronis, mixta fimo bubalino, & cataplasmata, podagra iuuant.

Radix extenuat mediocriter, unde ad exspuendum pectoris humores utilissima.

Quartanam curat.

Ex autore PANDECTARVM, & GALENO.

Ad prouocanda menstrua succus eius per pessarium inijcitur.

Tumores aurium resoluit, cocta radix in uino & oleo, per modum entatismatis, resoluitq; eosdem.

Sic adhibita, per sanat etiam hæmorrhoides.

Omnia frigida apostemata, cum axungia ueteri intrita, digerit.

Strophulas resoluit, cum squilla, & axungia ursina.

Puluis eius infusus in aqua rosacea, simulatq; maceratus, purificat faciem, & tubera exterit in ea.

Ex HIERONYMO herbario.

Omnium præsentius ruptis medetur, ipsius aqua pota.

Si quid etiam crassioris phlegmatis, aut ceterarum sordium uentriculi interioribus cohæreat, quod nauseam ciet, & edendi appetentiam diminuat, pulchre medetur, uel herba, uel radix trita, & in uino cocta, & in ieiunio pota.

D DESCRIPTORES ARONIS.

Dioscorides lib. 2.

Plinius lib. 22. cap. 16.

Theophrastus lib. 7. cap. 11.

Galenus, 2. alimentorum, cap. 60.

Paulus Aegineta, cap. Aaron.

Galenus 6. simplicium, cap. 56.

Hermolaus Barbarus in Corollarijs.

Vergilius in commentario super Dioscoridem.

Auicenna, lib. 2. cap. 222.

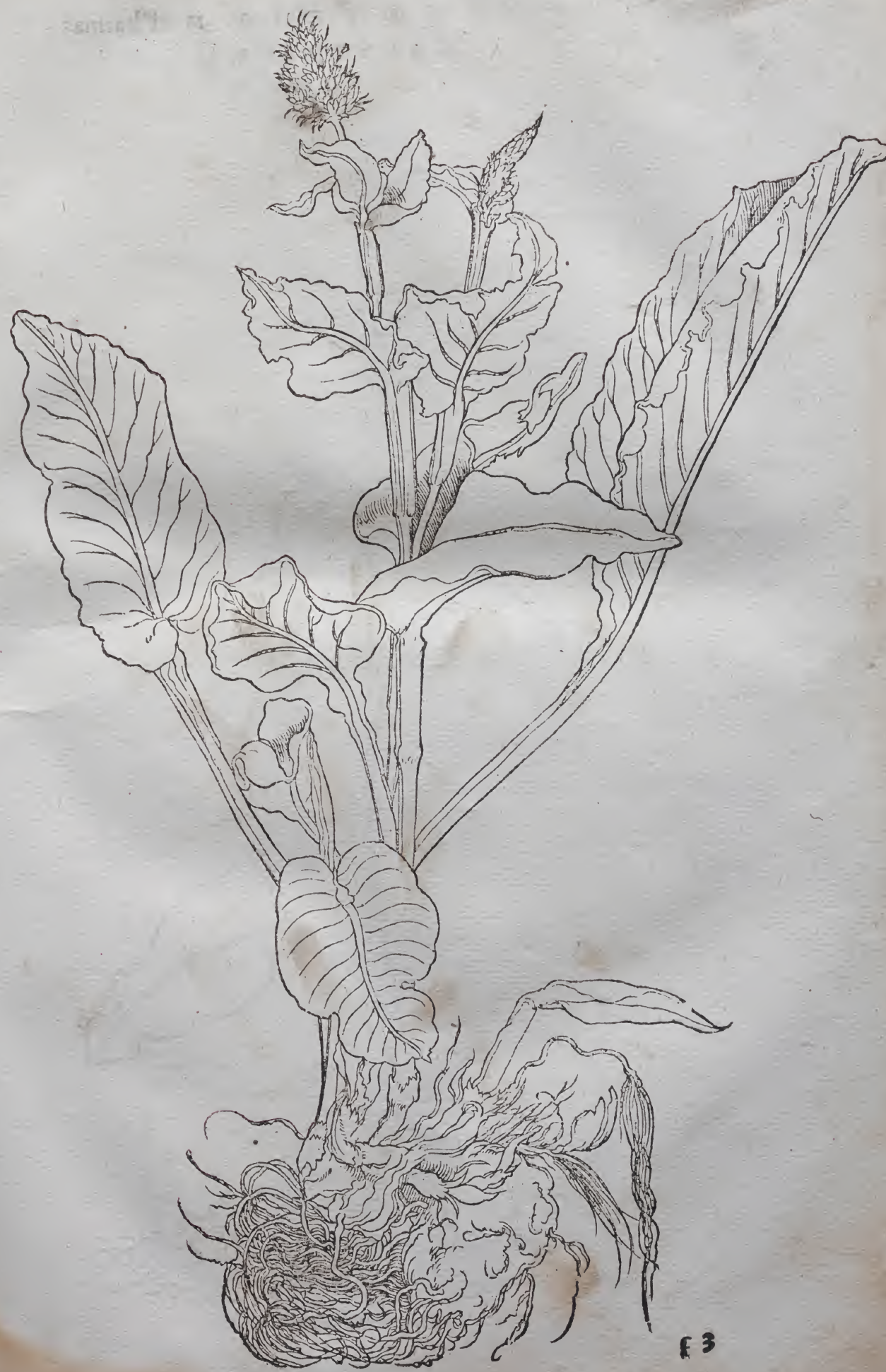
Simon Ianuensis.

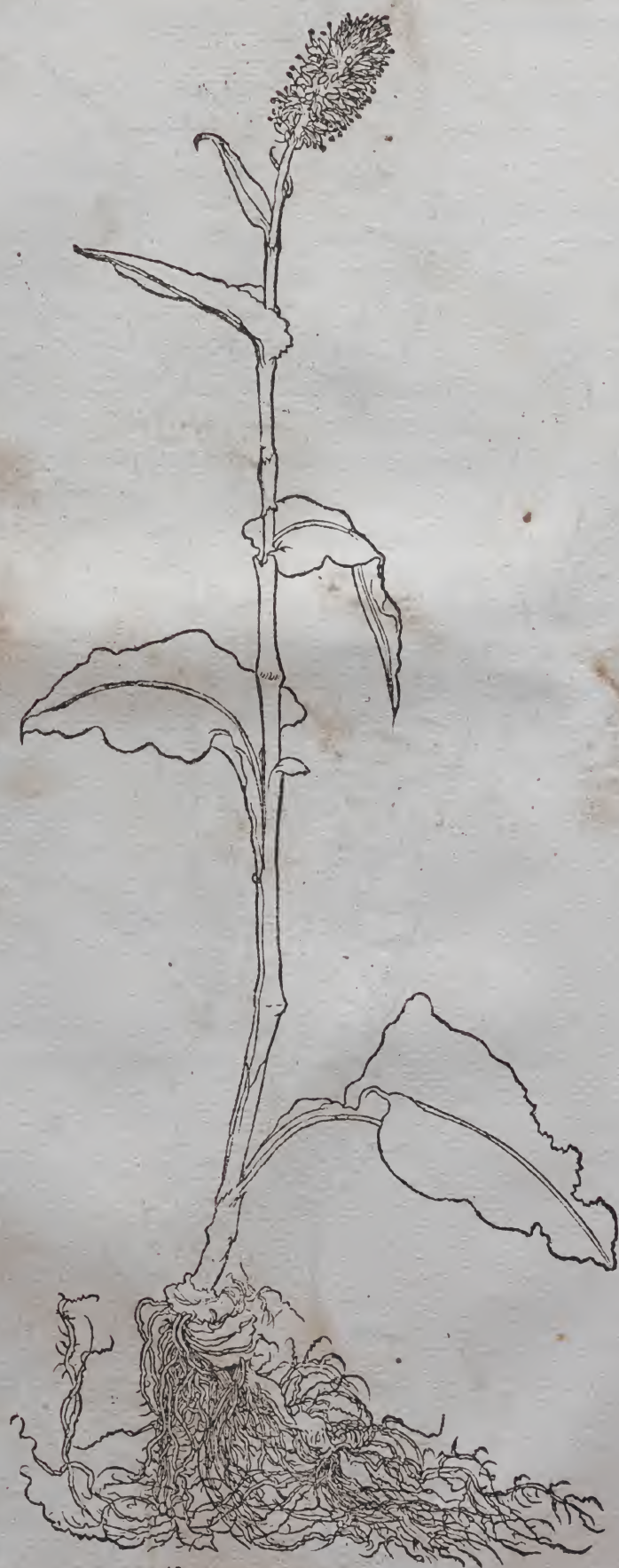
Autor Pandectarum.

Serapion, cap. 23.

Platearius, cap. 32.

Georgius Valla, dictione Aaron.

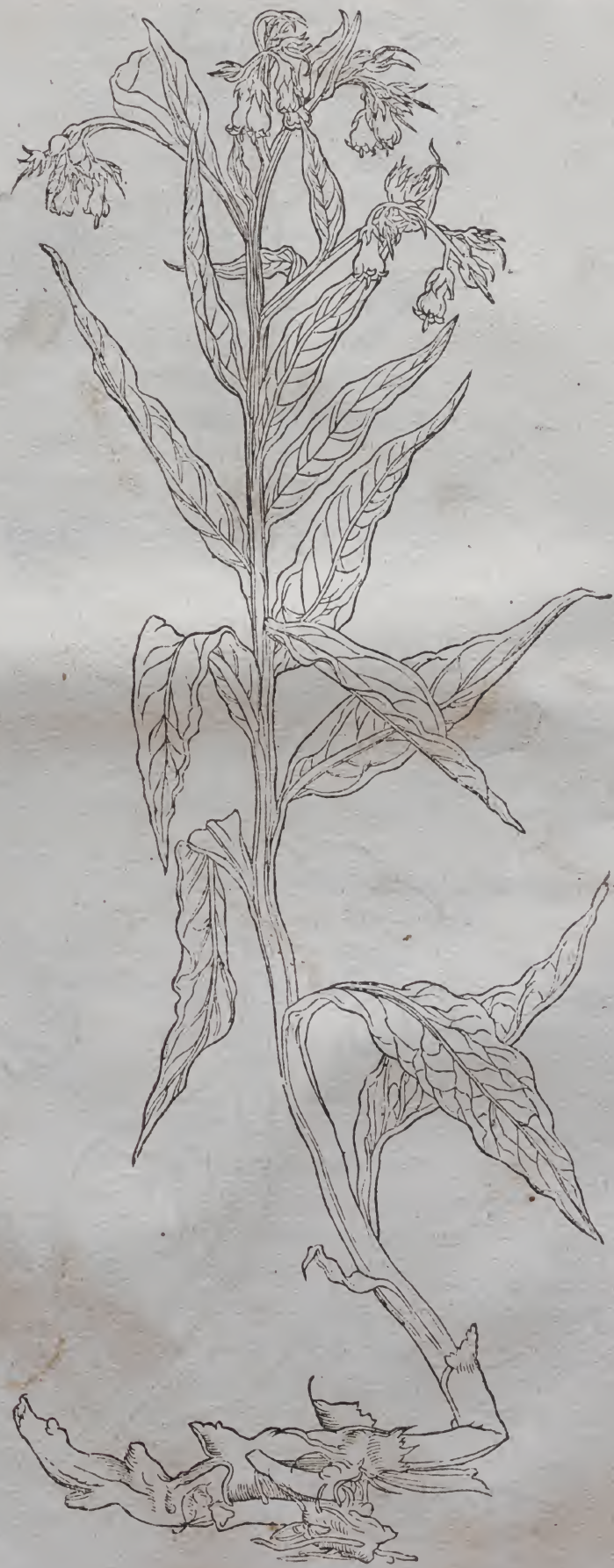

Kloterwurz mählin.

Gut Heinrich.

Walwurz weiblin.

corum T O M V S Primus.

77

DE OMNIBVS Consolidis. Rhapsodia Nona.

A

¶ NOMENCLATURAE Consolidæ Petreæ.

Græcicæ, ^{συμφύτον. πετράϊον.}
 Latinæ, Symphyton. Petraeum. Consolida Minor.
 Germanicæ, Walwurz. Beinwel.

¶ NOMENCLATURAE Consolidæ Maioris.

Græcæ, ^{συμφύτον. πικτόν.}
 Romanæ, Solidago. Consolida maior. Anagallis maior.
 Germanicæ, Walwurz. Schwarzwurz.

¶ PLACITA & pronunciata VETERVM de Consolidis.

DIOSCORIDES lib. 2. de Symphyto Petraeo.

SYMPHYTON PETRAEON nascitur in petris. Ramus
 los habet Origano similes, capitula ut Thymi. Tota est lignosa, &
 odorata planta, sapore dulci, & saluam prouocante. Radicem habet lon-
 gam, subrusam, digitali crassitudine.

DE SYMPHYTO ALTERO.

Alterum uero Symphyton duum cubitorum altitudine ex se mittit, le-
 uem, crassum, angulosum, Sonchi modo cauum: circa quem folia sunt
 non magnis interuallis distantia, hirsuta, angusta, oblonga, ad Linguae
 bubulae, quam Buglossam uocant, foliorum figuram accedentia. Habet
 & caulis secus angulos illos, exilium, & cauli adiacentium foliorum a sin-
 gulis alarum cauis eminentes productiones quasdam, in quibus flores lu-
 rei sunt, Rutæ similes, & semen quale Verbascus habet.

B

PLINIVS lib. 27. cap. 6.

Alum nos uocamus, Græci Symphytum Petraeum, simile Bubulae fo-
 lijs paruis, ramis tribus, aut quatuor a radice, cacuminibus Thymi, sur-
 culosum, odoratum, gustu dulce, saluam ciens, longa radice, rutila. Na-
 scitur in petris. Ideoque Petraeum cognominatum.

APVLEIVS.

Symphytum nascitur in petrosis, lignosisque locis, iucundi odoris, salu-
 uam prouocans, ramis Origano, aut capitelli Thymi similibus: radice lon-
 ga, fulua, in robore digitali: & habet thyrsus bicubitalem, geniculatum,
 inanem: in quo folia hirsuta, angusta, & ueluti longa, cum adnationibus:
 flore nigro, fructu sine semine floccorum corticis simili, pruritum mouens,
 radices exterius argillofas, uirtutis densabilis.

AVTOR PANDECTARVM.

Præter Symphytum, est alia Consolida, dicta Rubea, uel Bistorta, uel
 Tormentilla: habetque uirtutem consolidandi.

Tormentilla
species Con-
solidæ.

HERMOLAVS BARBARVS, de Petraeo Symphyto.

Symphyton Petraeum, nos Alum Gallice uocamus, folijs paruis, ra-
 mis tribus, aut quatuor a radice. Nascitur in petris. Symphyto autem Græ-
 ci nomē imposuerunt, quod consolidet. Hanc Veneri Cotoneam appel-
 lant, rosæ, ut inquit Plinius, radicis alibi albæ, alibi nigrae.

Cotonea.

Sanicula.

Latinae, Diapensia, Sennicula, Sanicula.
Germanicae, Sanicula.

S C R I P T O R V M P L A C I T A.

Sententia HERMOLAI BARI

BARI, de Sanicula lib. 2. D I O

S C O R. dictione, Peplis.

S V N T A P V D Græcos, qui Peplium pro Senna accipiunt: inter quos est Isacius. Ego diuersum puto genus: cum Senna siliquas, & in his semen ferat, Peplis non: transalpina herba, folio Vitis, aut Apij rubentibus. In fine sectionum, maculis quibusdam, furculis quoque rubris, ad radicem, quæ multis ei fibris subest, capitulis in summo frutice pusillis, subnigris. Huius succum vulneratis in potum commendant.

S E N T E N T I A P A N D V L P H I C O L L E

N V T I I, de Sanicula, lib. defensionis Plin.

dictione Pentaphyllon.

Est Venetijs, in eo uico, quem Speciarium appellant, seplasiarj cuiusdam non ignobilis taberna, cui pro titulo, insignique sit, Aethiopis caput. In ea liber est herbarius, tanta arte ac diligentia pictus, ut natus paginis illis suis herbas, non effigatas, credas. In ea pictam uidimus, ipsam prorsus, quæ hic diximus, signis herbam, folijs quinque, quæ & ipsa quinque, ut pinximus, porrectiores angulos sinuatosque haberet: sed & fructus, quos fraga dicas: tum ad ipsam herbam, latinum nomen, Sanicula; Germanicum, Sanicula, scriptum est. Citanturque inibi de Sanicula hæc scribentes, in dinamidijs Galenus. Et petrus Hispanus, is qui postea Pontificatus tum gessit, & Ioannes uicesimus primus, nuncupatus est: eum de medicina librum scripsit, qui Pauperum thesaurus inscribitur. Tum Ceruensis episcopus quidam. Et laudensis Maphæus. Et Gilbertus anglicus, chirurgicus. Ea Sanicula Pentaphyllum ne sit, cur affirmem non habeo: cur negem, non uideo.

Ex uulgo Herbariorum sententia.

Diapensia græce, latine, Ferraria maior, siue Consolida minor, siue Sanicula.

Nobilis Herbarius H I E R O N Y M V S.

Sanicula latinis dicta, Ferraria maior, siue Consolida minor, herba palmarum altitudine, uel amplius paulo, uulneraria. Est & altera quædam species, agrestis, rariorque et minus perspecta herbarijs, solo Maio & florens, et apparens, flosculis albis, ipsæ lepidis admodum: indeque enim paulatim disperit, abditque sese.

replaced

Spizger wegerich.

GERMANICA,
Klein Wegerich. Spiz Wegerich.